

DIGITÁLIS JUDAIKA

Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár –
MÚZEUM2.0

Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár

- Kb 8000 tárgy és kép
- Európa legteljesebb egységben fennmaradt zsidó levéltári gyűjteménye (közel 1 km iratanyag)
- 250.000 látogató, 500 kutató évente
- 1984-2016: 32 éves állandó kiállítás
- 2016-ben: a megnyitás centenáriuma
- Feladat: korszerű nyilvántartás és interpretáció, további gyűjtés, új állandó kiállítás

Levéltári digitalizálás

- Nagy mennyiségű irat elérhetővé tétele
- Judaica Europeana (2010-2012)
- Europeana / Hungaricana
- Fondjegyzék: <http://archives.milev.hu/>
- Fényképtár: <http://collections.milev.hu/>

Dohány u. zsinagóga – nyilvántartás

Zsinagóga anno Útmutató Magunkról

Dohány u. zsinagóga – nyilvántartás

[Ülésrend](#) [Kereső](#) [Kapcsolat](#)

[Zsinagóga ülésrend](#)

Tulajdonos adatlap

Szék tulajdoni lapja
Tulajdonos adatai

A szék/ülés számra kattintva megjelenik a szék helyzete.

Név: BISCHITZ DÁVID

Leánykori név (ha van):

Foglalkozás:

Kötet/lapszám: 3

Ülésszám: G.BN.2.SN.1.L

Jogszerzés dátuma: . .

Jog időtáv: 20 ÉV

Jogszerzés oka: VÁSÁRLÁS

Jogvesztés:

Minőség: 1

Hanyadik tulajdonos: 1

Város:

Város (jelenlegi):

Bischitz Johanna széke

Az elsőosztályú helyet, a női galéria első emeletén a 2. számú pad baloldali első ülését vásárolta meg **Bischitz Dávid** húsz évre, felesége használatára.

Bischitz Dávidné Fischer Johanna 1829-ben született Tatán, a híres herendi porcelángyáros Fischer családban. 1866-ban egyik alapítója lett a Pesti Izraelita Nőegyletnek, amely újdonság volt a korabeli zsidó közösségekben. Pest a gyorsan fejlődő modern város volt, melyben a zsidó közösség is elsősorban bevándorló, itt családot alapító tagokból állt. Ebben a közegben új társadalmi jelenségek jelentek meg, melyeket a hagyományos intézményrendszer nem tudott ellátni. Árvagyerekek, családjukat eltartani kényszerülő özvegyasszonyok, éhező szegények, kelengye nélküli menyasszonyok szociális ellátását kellett megoldani. A Pesti Izraelita Nőegylet ezek kezelésére alakult, s a jótékony gazdag asszonyok olyan szociális ellátó-rendszert alakítottak ki, melyet mintaeértékűnek tekintettek a korszakban. Az intézmények egy része (anyaotthon, népkonyha) nemzsidók előtt is nyitva állt. Az Egyletnek 1873-tól 1898-ban bekövetkezett haláláig Bischitzné volt a köztiszteletnek örvendő elnöknője. A Bosznia megszállásánál megsebesült katonák ápolásáért 1879-ben Ferenc József császár koronás arany érdemkereszttel tüntette ki, és nemességet adományozott neki és családjának. Ő volt az első nő – leszámítva a szentek ábrázolását – akinek Budapesten szobrot állítottak 1889-ben. Az eseményről a Vasárnapi Újság című népszerű lap is beszámolt. A korabeli tudósítások szerint a nőegylet elnökösszonyának kilenc évvel későbbi temetésén annyian voltak, mint előtte csak Kossuthén, s az egész város siratta.

Honlapok, adatbázisok – MILEV

Önálló honlapjaink

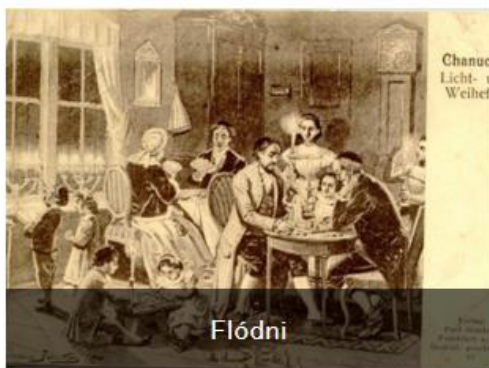
Zsinagóga anno...

DEGOB

Dohánykert

Flódni

Salgótarjáni úti temető

Flódni+

Zsidó múzeum

- Hogyan lehet egy alapvetően szövegközpontú, a hagyományos szövegek folyamatos interpretációján alapuló kultúrát vizuálisan bemutatni?
- Mi lehet az eszköz a kettő együttes értelmezéséhez? Azonosak-e a módszerek?
- **Kommentár:** zsidó hagyomány a hagyomány értelmezéséhez.

Zsidó múzeumok – tárgyak, örökség

Zsidó múzeumok – narratív történet

Kommentár a zsidó hagyományban

- Tóra: írott tan (korpusz)
- Talmud: kommentár, magyarázat
- Zsidó hagyomány szerint a kettő együtt érvényes, együtt keletkezett
- Tárgyak: fizikai jelenlét
- Tárgyak: kontextus, magyarázat
- Kiállításban: tárgyak „teste” és „lelke” együtt:
- Múzeumi interpretáció = kommentár

112

112

Országos Magyar Zsidó Múzeum
Nagy templomi menorá. Sárocz. Lengyel munká.

VIER OSTJÜDISCHE CHANUKAHMENOROTH 711

Die Yaven und Künnebon, das zierliche Ranken- und Blattwerk, die springenden anatomisch richtigen und sehr graziosen Hirsche und die gut postierten Adler wirken neben den menschenähnlichen Löwen, die die Krone halten, fast wie Arbeiten zweier verschieden geschulter Meister von divergenter Begabung. Das ist typische ostjüdische Volkskunst, die in den Holzschlützerien der Synagogen besonders zutage tritt.

Ähnlich verhält es sich mit der holzgeschnitzten Menorah¹⁾, die im Jahre 1869 durch Menaschem Mendel Mahler aus Galizien in Nikolsburg für einen Wiener Mann angefertigt wurde. Was deniel in dem Stück irgendwie an, daß es mit Kunst der Sechziger Jahre auch nur im entferntesten zusammenhängt? Es hätte ebenso diese Menorah im Ausgang des 18. Jahrhunderts geschaffen werden können, und hätte bei Nichtvorhandensein der Dedikation der Zehn der Zeitgenosse mehr genagt, so wäre die zeitliche Stimmung dieser Menorah keineswegs so gefallen, daß man sie in die Sechzigerjahre des vorigen Jahrhunderts verlegen würde. Dieser konservative Zug in der jüdischen Volkskunst ist etwas ganz Eigenartiges und

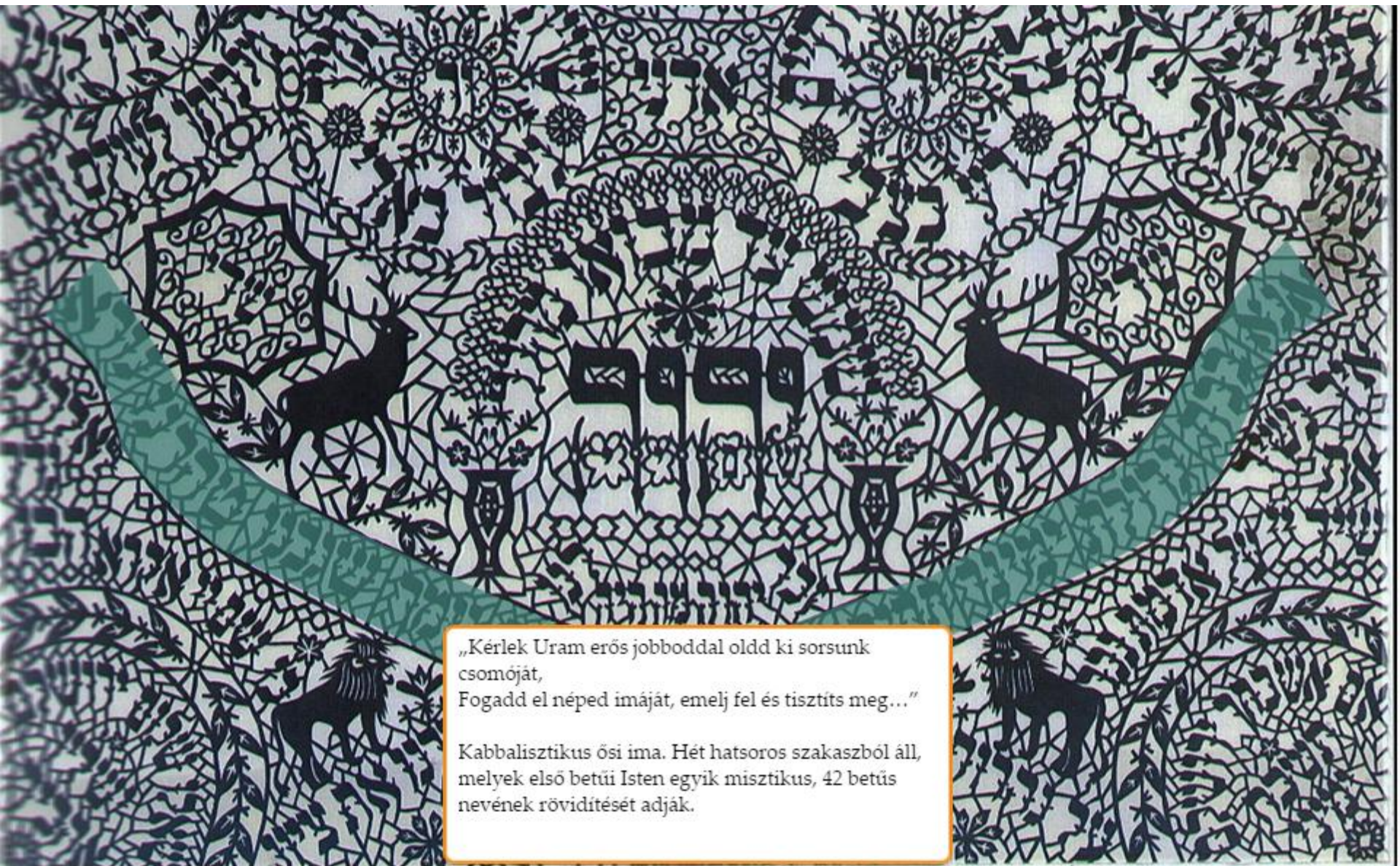
STANDMENORAH (Gellgalt)

Abbildung Die schönsten dieser halbd. Menor.

הַנְּרוֹת הִלְלוּ אֲנַחְנוּ מִדְּלִיקָיִם עַל הַנְּסִים וְעַל הַנְּסִלְאוֹת
וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת. שְׁעֵשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים
הָהֵם בְּזָמַן הַזֶּה, עַל יְדֵי כֹהֲנֵיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנַת יָמֵי
חֲנֻכַּת הַנְּרוֹת הִלְלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהֶם, אֶלָּא לְרְאוּתָם בְּלִבָּד, כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל עַל נְסִיךָ וְעַל נְסִלְאוֹתֶיךָ וְעַל יִשׁוּעָתְךָ.

„Kérlek Uram erős jobboldal oldd ki sorsunk
csomóját,
Fogadd el néped imáját, emelj fel és tisztíts meg...”

Kabbalisztikus ősi ima. Hét hatsoros szakaszból áll,
melyek első betűi Isten egyik misztikus, 42 betűs
névének rövidítését adják.

Szőlőfürt

A tóratekeres legrégebben kialakult díszei közé tartoznak a tekercest tartó farudak végére helyezett rimonok. A rimon heberül gránátalmát jelent, ami ősi szimbóluma a termékenységnek, gazdagságnak, s átvitt értelemben a tórának is. Irott források már a 11. századtól utálnak rimonokra, de tárgyi emlékünк csak jóval

Touchscreen

- 360 fokban körbeforgatható Rimonpár

Szimbólumokat megérintve

1. fényhatás

2. hang effekt

3. leírás

4. narráció

Digitális muzeológia – judaika

- Digitális technológia segíti az eredeti, megőrzött tárgyak és örökség-elemek értelmezését, de nem pótolja a tárgyakat!
- Kérdések:
 - ▣ Múzeumi élmény – digitális élmény?
 - ▣ Participatory museology – látogatói kommentek.
 - ▣ “Adatok gyűjtése az első lépés a tudás megszerzéséhez... Az adatok megosztása az első lépés a közösségépítés felé” (Linux)